

Varmt välkomna till

Den attraktiva regionen

Höstkongress 2014

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

Program - Förmiddagen

Tema: Den attraktiva regionen, stadsutveckling och Sverigeförhandlingen

- 10:00 Tillsammans för en attraktiv region**
- 10:15 Regional och lokal planering för bättre bostadsförsörjning**
- 10:30 Nu bygger vi en plattform för hållbar stadsutveckling. Vilka byggstenar ska vi använda?**
- 10:45 Nya stambanor samt åtgärder för bostäder och ökad tillgänglighet i storstäderna**
- 11:00 Dynamisk paneldiskussion – Så här blir våra regioner, orter och städer attraktiva att leva och bo i**
- 11:45 Gemensam lunch**

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Program - Eftermiddagen

Tema: Strategier för utveckling

- 13:00 Hur skapas en gemensam målbild i komplexa projekt?
Tre utvecklingsprojekts framgångar och utmaningar**
- 13:45 Lärdomar från ett pågående utvecklingsprojekt
DARs följeforskare ger reflektioner och rekommendationer.**
- 14:15 Kreativa diskussioner med pilotprojekten från Den attraktiva regionen – få tips och fråga ut pilotprojekten och forskarna**
- 15:00 Vidare! Framåt!**
- 15:30 Slut**

Tillsammans för en attraktiv region

Stefan Engdahl,
Trafikverket

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

Tillsammans för en attraktiv region!

Stefan Engdahl, Trafikverket

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

Ett samarbete mellan:

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

Ett tillgängligt och attraktivt Sverige!

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Från infrastrukturhållare till samhällsutvecklare

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Utmaningar i DAR...

Vilka är mindre kommuners och orters förutsättningar att ta del av, och bidra till, regional utveckling?

Hur påverkar lokalisering och utveckling av kollektivtrafikens bytespunkter, samt tillgängligheten kring dem, lokal och regional utveckling?

Hur kan ett utvecklat transportsystem bidra till en välfungerande bostadsmarknad?

Samverkansmetoder som bidrar till gemensamt agerande för regional utveckling

Dialog och samverkan lokalt,
regionalt och nationellt

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Regional och lokal planering för bättre bostadsförsörjning

**Bengt Nyman,
Bostadsplanerings-
kommittén**

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Bostadsplaneringskommittén

bengt.nyman@regeringskansliet.se

10 politiskt utsedda ledamöter

Ordf. Landshövding
Rose-Marie Frebran

Riksdagsledamoten
Katarina Köhler (s)

Riksdagsledamoten
Lars Eriksson (s)

Förre riksdagsledamoten
Oskar Öholm (m)

Riksdagsledamoten
Lotta Finstorp (m)

Riksdagsledamoten
Nina Lundström (fp)

Riksdagsledamoten
Markus Wiechel (sd)

Regionstyrelseledamoten
Eva Nypelius (c), Region Gotland

Kommunalrådet
Karolina Skog (mp), Malmö

Kommunalrådet
Tomas Hansson (kd), Huddinge

Borgarrådet
Clara Lindblom (v), Stockholm

Camilla Adolfsson, sakkunnig
Näringsdepartementet

.... och 21 experter

- Från Regeringskansliet
Finans-, Miljö-, Försvars-, Närings- och Kulturdepartementet
- Från myndigheter
KTH, Tillväxtverket, Tillväxtanalys, Trafikanalys, Boverket, Lantmäteriet, Naturvårdsverket, länsstyrelserna och Trafikverket
- Från organisationer
SKL, SABO och Sveriges Byggindustrier

Uppdraget

- Hur bör regelverken för fysisk planering och för planeringsunderlaget på regional nivå se ut för att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet och en långsiktigt hållbar utveckling i alla delar av landet?
- Vilka olika former för samverkan och samordning behövs mellan fysisk planering, planering för bostadsförsörjning, regionalt utvecklingsarbete, infrastrukturplanering och planering för kollektivtrafik?

Några iakttagelser

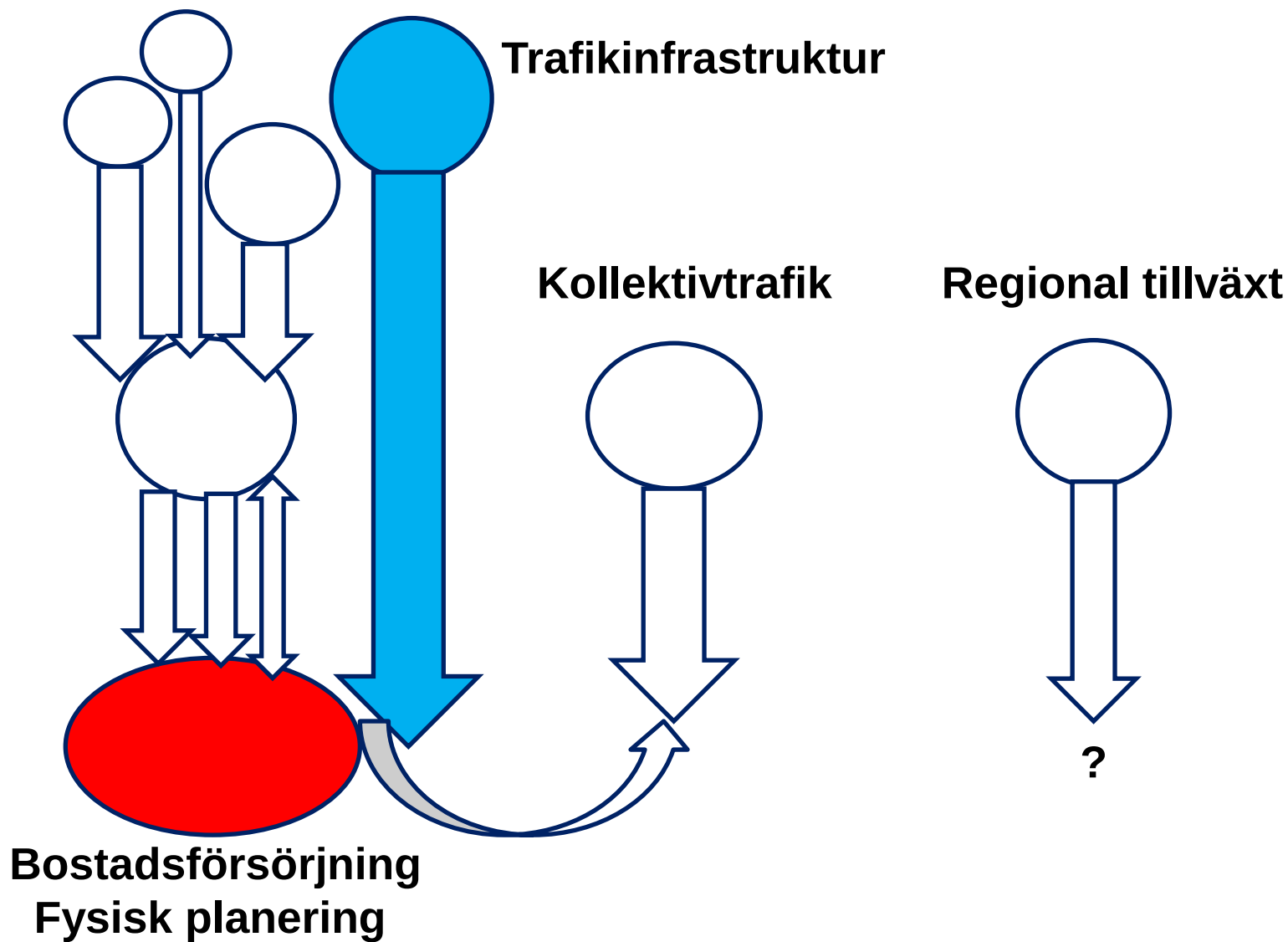
- Vi har ca 100 nationella mål inom samhällsplaneringen
- Sverige är unikt i flera avseenden jämfört med andra länder
- Planering sker i respektive stuprör
- Positiva erfarenheter av regionplanering, men vad leder den egentligen till?

Vilka är problemen?

- Planeringsslagen arbetar inte tillsammans.
- Planering för bostadsförsörjning inte enbart ett kommunalt ansvar när kommungränserna är för trånga och frågor som påverkar bostadsförsörjningen är nationella.
- Staten bidrar inte på ett effektivt och sammanhållet sätt till att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet.
- Det finns ingen given regional nivå att utgå från – den kan vara administrativ eller funktionell

Vilka är problemen (forts)?

- En asymmetrisk ansvarsfördelning på regional nivå som inte underlättar samhällsplaneringen.
- Glappet mellan de administrativa och de funktionella gränserna hanteras idag av att kommuner samarbetar inom områden som främst är kommunala och där de är överens.

Vägval

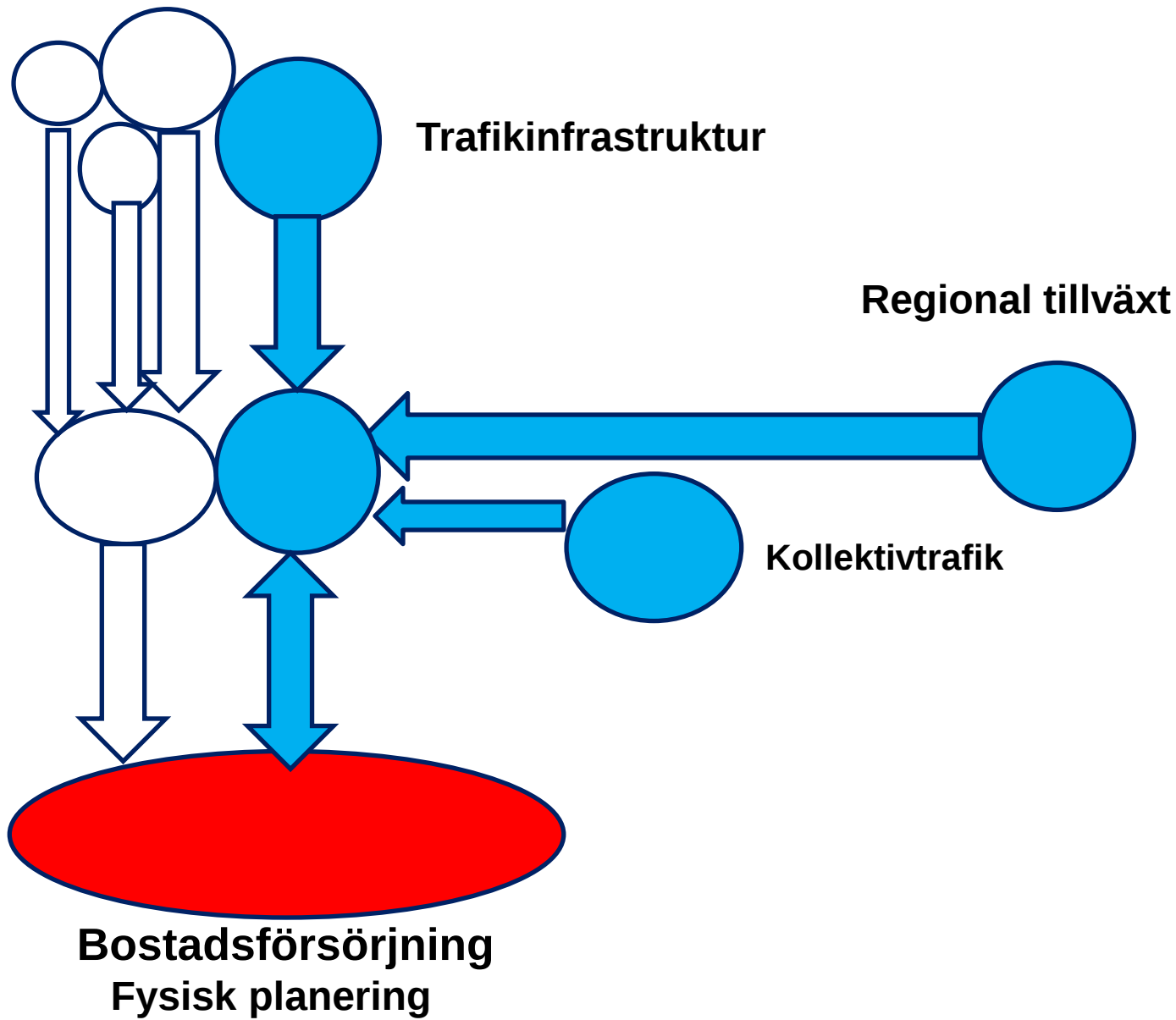
- Plan- och bygglagsfråga eller del av det regionala utvecklingsansvaret?
- Frivilligt eller obligatoriskt?
- Länsgränser eller funktionella gränser?
- Kommuner i samarbete eller en regional aktör?

Arbetshypoteser

- Kommunerna utgör fortsatt basen för planering för bostadsförsörjning och fysisk planering.
- En nationell nivå och ett nationellt rådslag införs.
- En regional nivå för fysisk planering och planering för bostadsförsörjning införs för frågor som är regionala till sin karaktär.
- Det regionala utvecklingsansvaret får uppgiften att tillföra en fysisk dimension.

Arbetshypoteser (forts)

- De planeringsunderlag som länsstyrelsen ska tillhandahålla kommunerna ska innehålla avvägningar.
- Mellankommunal samverkan som ingripande-grund tas bort.
- Samtliga berörda planeringsslag får uppdrag som avser planering för bostadsförsörjning.

Tack för att ni lyssnade!

**Nu bygger vi en
plattform för hållbar
stadsutveckling
Vilka byggstenar
ska vi använda?
Hans Gustafsson,
Boverket**

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Plattform för hållbar stadsutveckling

Samarbete för ett bättre liv i staden!

Hur bygger man en hållbar stad?

Ett recept på hur en hållbar stad kan byggas finns inte!

Hållbar stadsutveckling är inget tillstånd eller färdig lösning utan snarare en process i ständig förändring. Det handlar om hur miljömässiga hänsyn och ekonomisk förnyelse och incitament kan leda fram till en god social livsmiljö.

Planering och insatser för en hållbar utveckling måste anpassas till städers, tätorters och stadsregioners skilda förutsättningar, exempelvis storlek, täthet, geografiskt läge, befolknings- och näringsstruktur.

Plattform för hållbar stadsutveckling

Uppdraget

Boverket, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, Tillväxtverket och Trafikverket ska upprätta och förvalta en plattform för frågor om hållbar stadsutveckling. Boverket har samordningsansvaret.

*Syfte: ökad **samverkan, samordning, kunskapsutveckling, kunskapsspridning, erfarenhetsutbyte och verka tillsvidare.***

Plattformen ska även utgöra ett processtöd för de regionala strukturfondsprogrammets arbete med hållbar stadsutveckling.

Mål

*Plattformen ska öka den tvärsektoriella samverkan för att möta **städernas, tätorternas** och **stadsregionernas** olika förutsättningar och behov i syfte att driva på deras hållbara utveckling. Detta görs genom att Plattformen erbjuder befintliga och nya mötesplatser.*

Möjligheter

- Samordna staten inom frågor kopplade till stadsutveckling och hållbart samhällsbyggande
- koordinera, utveckla och leverera!
- Vara en länk mellan praktik på lokal och regional nivå till politik på nationell nivå
- Ta vara på erfarenheter, nätverk med mera från Delegationen för hållbara städer.
- Utveckla dialogarenor nationellt - regionalt – lokalt
- Ta vara på erfarenheter från forskning, innovation och internationella erfarenheter
- Inspel i utredningen om "Arkitekturpolitik"

"Få till mötesplatser som knyter samman intressenter som vill och kan påverka"

Samverkan i kubik

Myndigheterna ska inhämta synpunkter från

länsstyrelserna, Folkhälsomyndigheten, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)/Movium, Forskningsrådet för miljö, Formas, SMHI, Tillväxtanalys, Trafikanalys, Transportstyrelsen, Vinnova, Riksantikvarieämbetet, Statens centrum för arkitektur och design, Statens konstråd, aktörer med samordningsansvar för det regionala tillväxtarbetet, SKL, Mistra och.....andra relevanta aktörer!

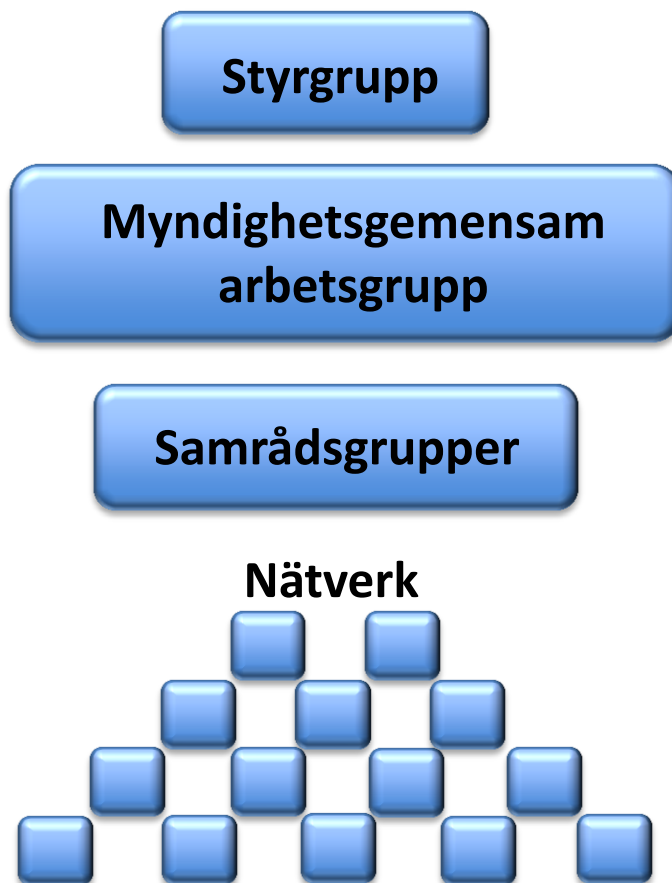

” Se städer som en möjlighet och inte ett problem”

Peter Örn, ordförande i Delegationen för hållbara städer

Organisation

Viktiga utgångspunkter i vår prioritering...

15 hinder för hållbar stadsutveckling

- 1.** *Hållbarhetsvisionen har inte integrerats inom olika politikområden*
- 2.** *Värden kopplade till människors livskvalitet och städernas attraktionskraft ges inte tillräcklig tyngd*
- 3.** *Ohållbara livsstilar och beteenden bidrar till höga koldioxidutsläpp*
- 4.** *Ökad social och rumslig uppdelning i städerna*
- 5.** *Otillräcklig dialog med medborgare om stadens utveckling*
- 6.** *Stuprörstänkande försvårar helhetslösningar*
- 7.** *Bristande samordning inom och mellan olika nivåer*
- 8.** *Ensidigt och kortsiktigt projektfokus hindrar långsiktighet*
- 9.** *Bristande kapacitet och kompetens att utöva ledarskap för komplexa och tvärsektoriella processer*
- 10.** *Bristande incitament för långsiktigt hållbara beslut*
- 11.** *Inlåsningar i svårföränderliga och kostsamma strukturer*
- 12.** *Otillräckliga statliga investeringar i samhällsviktig infrastruktur kopplat till städernas utveckling och behov*
- 13.** *Otillräckliga satsningar på kunskapsutveckling och pilotprojekt*
- 14.** *Brist på fungerande affärsmodeller*
- 15.** *Konserverande regler för offentlig upphandling*

”Ställ om nu!”

1. Människans avgörande roll
2. Förena handlingskraft och långsiktighet
3. Satsa på förebilder
4. Använd hävstångseffekten
5. Mer forskning och nytänkande
6. Minska stuprörstänkandet - arbeta tvärsektoriellt
7. Satsa på miljonprogrammets förnyelse
8. Utveckla regelverken
9. Stärk internationellt utbyte
10. Nationellt fokus på hållbara städer behövs

Frågor – utmaningar?

Hur kan staten via plattformen hjälpa till att stötta städers, tätorters och stadsregioners hållbara utveckling?

- Via fokusområden som Plattformen driver och redovisar resultat ifrån
- Bidra till kunskap – seminarier – delta på olika mötesplatser
- Statlig medfinansiering till kollektivtrafikens stomnät
- Presentera en "ranking" av olika åtgärder som är mest samhällsekonomiskt lönsamt
- Tillgängligöra konkreta exempel och arbetssätt - uppföljning och analys av utvecklingsprojekt
- System för att skapa grundkompetens inom sektorn, Plan- och bygglagen kompetenssatsning

Frågor – utmaningar?

Vilka frågor är centrala som framgångsfaktorer i arbetet med hållbar stadsutveckling?

- Kommunicera – se behovet av olika mötesplatser och dialogformer
- Se kollektivtrafik som en förutsättning för stadsutveckling
- Erbjud ett processtöd i anslutning till regionalfondsprogrammets insatser för hållbar stadsutveckling
- Samband mellan forskning och praktik – hur kan plattformen bidra?
- Sprida goda exempel - en exempelbank som är sökbar utifrån fokusområden
- Erfarenhetsåterföring. Sammanställning av metoder och resultatanalys
- Metodstöd för medborgardialog i rätt tillfälle

Detta har vi gjort

- **Planerings- och förankringsfas internt och externt**
- **Organisationen på plats**
 - styrgrupp
 - myndighetsgrupp
 - interna arbetsgrupper på respektive myndighet
- **Möten i den myndighetsgemensamma arbetsgruppen**
 - aktivitetsplan
 - målgruppsanalys
 - kommunikationsplan
 - workshop kring förslag till fokusområden
- **Två möten med regeringskansliets IDA-grupp** (interdeparlamentarisk arbetsgrupp för hållbar stadsutveckling)
- **Två styrgruppsmöten**

Detta har vi gjort, forts...

- **Grafisk profil – logotype**
- **Info och workshop på samhällsbyggnadsdagarna 15/10**
- **Gemensam information på myndigheternas webbplatser 24 okt**
möte med utredningen kring ny politik för arkitektur – form och design
”Gestaltad livsmiljö”
- **11-12 nov SGBC 14** (Sweden Green Building Council)
- Information om Plattformen

Detta händer i närtid

- **18 nov – Hållbar stadsutveckling genom Urbact och andra EU-initiativ och program**
Seminarium SKL, Urbact sekretariat, Malmö Stad och RK
- **21 nov – styrgruppsmöte**
- **4 Dec – Konvent**
Avstämning av Plattformens funktion, innehåll och förslag till prioriterade ”byggstenar”

Konventet är öppet för alla - anmäl dig på www.boverket.se!
- **Jan 2015 . Rapportering till regeringen**

Tack!

Boverket, Energimyndigheten, Naturvårdsverket,
Tillväxtverket, Trafikverket

Hans Gustafsson, Boverket, samordnare
hans.gustafsson@boverket.se

Nya stambanor samt åtgärder för bostäder och ökad tillgänglighet i storstäderna

Anna Modin,
Sverigeförhandlingen

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

SVERIGEFÖRHANDLINGEN

*Förhandling om utbyggnad av
framtidens järnvägsnät samt
åtgärder för bostäder och ökad
tillgänglighet i storstäderna*

UPPDRAGET

- Nya höghastighetsjärnvägar, som ska binda ihop Stockholm med Göteborg/Malmö
- Kollektivtrafik och annan transportinfrastruktur i storstäderna
- 100 000 nya bostäder
- Cykelåtgärder
- Utbyggnadsordning
- Sträckning
- Stationsuppehåll
- Stockholm
- Göteborg
- Malmö
- Förtätning
- Kollektivtrafiknära

SYFTET MED FÖRHANDLINGEN

- Ett snabbare färdigställande
- Ett ökat bostadsbyggande
- Kostnadseffektivt
- Samordnade investeringar
- Värdeskapande

2013 ARS
STOCKHOLMS
FÖRHANDLING

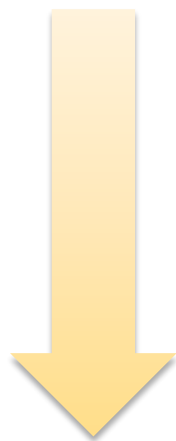

FÖRHANDLINGSFÖRBEREDANDE ARBETE

- Samarbetsprocesser för gemensamt förhandlingsunderlag
- Nytto- och intressentanalyser
- Analysera finansieringsmöjligheter
- Kommersiell analys
- Öppet arbetssätt

VÄRDEÅTERFÖRING - LAGFÖRSLAG

Transportinfrastruktur

Tillgänglighet

Exploateringsvärde

- Kommunalt verktyg
- Exploateringsavtal (PBL)
- Förutsägbart
- Förhandlingsbaserat
- Värdefokus
- Vinna-vinna

The Crossrail effect on central London prices

3 May 2013 by Grainne Gilmore

Posted in News Headlines

Källa: <http://www.knightfrank.com/>

Residential property prices surrounding central London Crossrail stations have outperformed the wider prime central London market since 2008, our latest research shows. We expect this trend to continue in the run up to the new rail link opening in 2018 with prices around some stations rising by 43%.

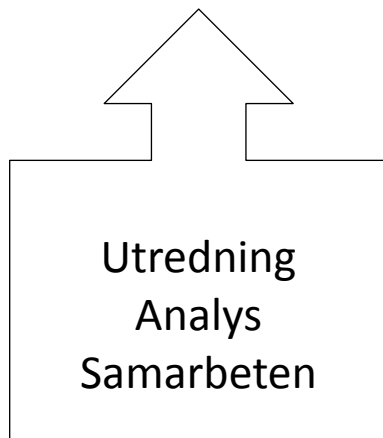
2014

2015

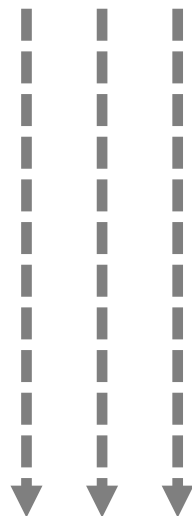
2016

2017

FAKTAFAS

*Åtgärder?
Utformning?
Nyttor?
Finansiering?*

3 delrapporter

FÖRHANDLING

*Hur skapar vi största
möjliga nytta för de
parter som är med och
finansierar?*

Slutrapport

KONTAKT

www.sverigeforhandlingen.se

Anna Modin

Utredningssekreterare

anna.modin@regeringskansliet.se

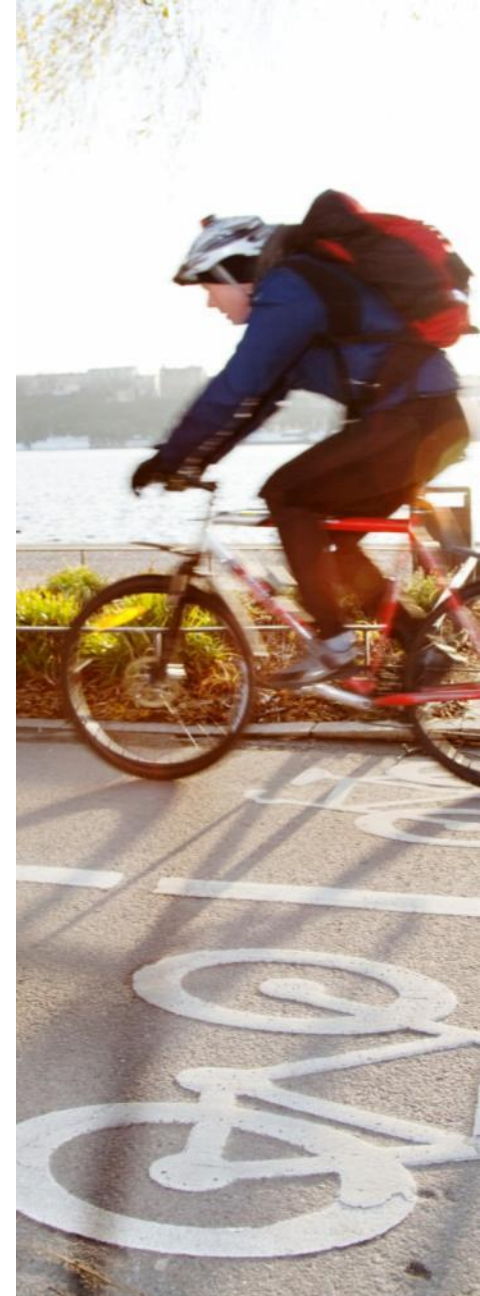

SVERIGEFÖRHANDLINGEN

*Förhandling om utbyggnad av
framtidens järnvägsnät samt
åtgärder för bostäder och ökad
tillgänglighet i storstäderna*

Så här blir våra regioner, orter och städer attraktiva att leva och bo i

Åsa Eriksson (S) Norberg,
Muharem Demirok, (C) Linköping,
Mikael Lötstam (S) Hudiksvall &
Pontus Lindberg (M) Region Skåne

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

Hur skapas en gemensam målbild i komplexa projekt?

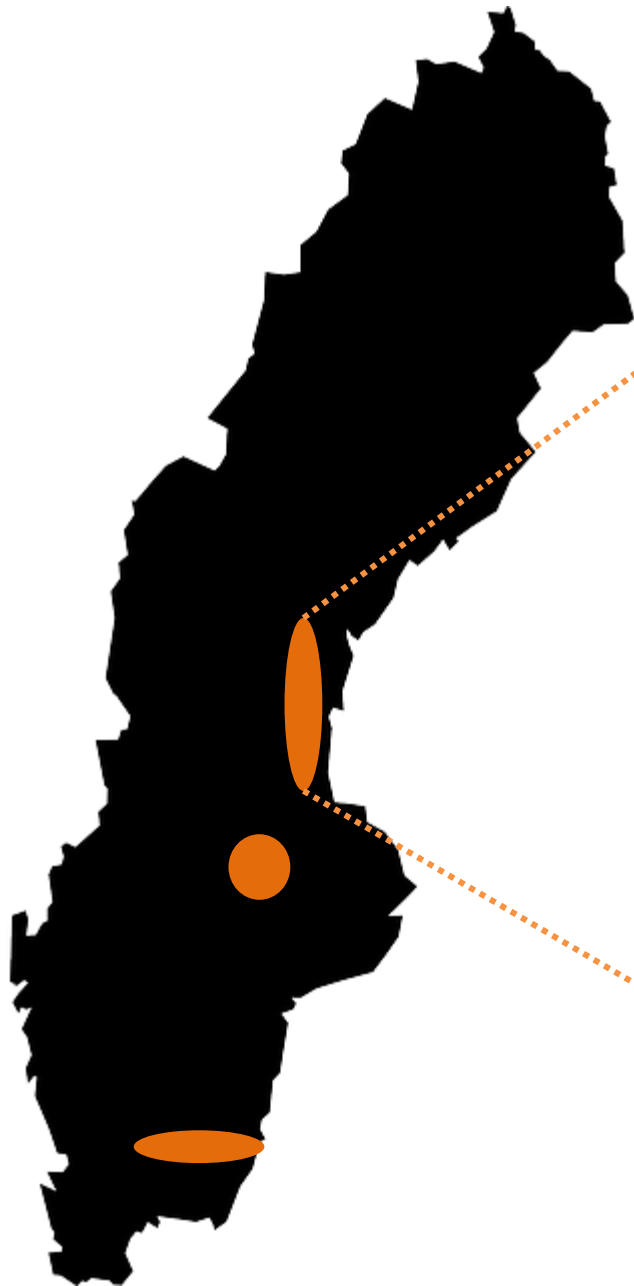
Tre utvecklingsprojekts
framgångar och utmaningar

Irene Tallhage Lönn, Regionförbundet Kalmar län

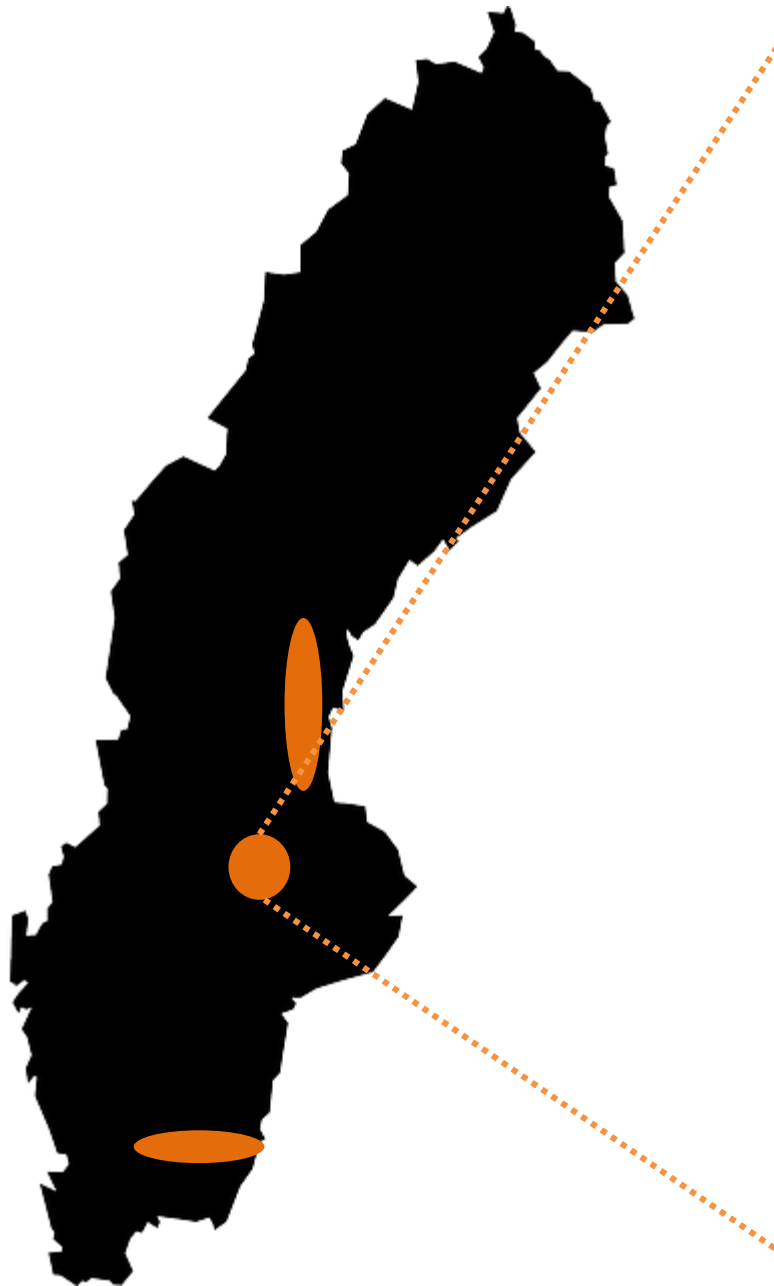
Ulrika Nilsson, Länsstyrelsen i Västmanland

Kerstin Oremark, Region Gävleborg

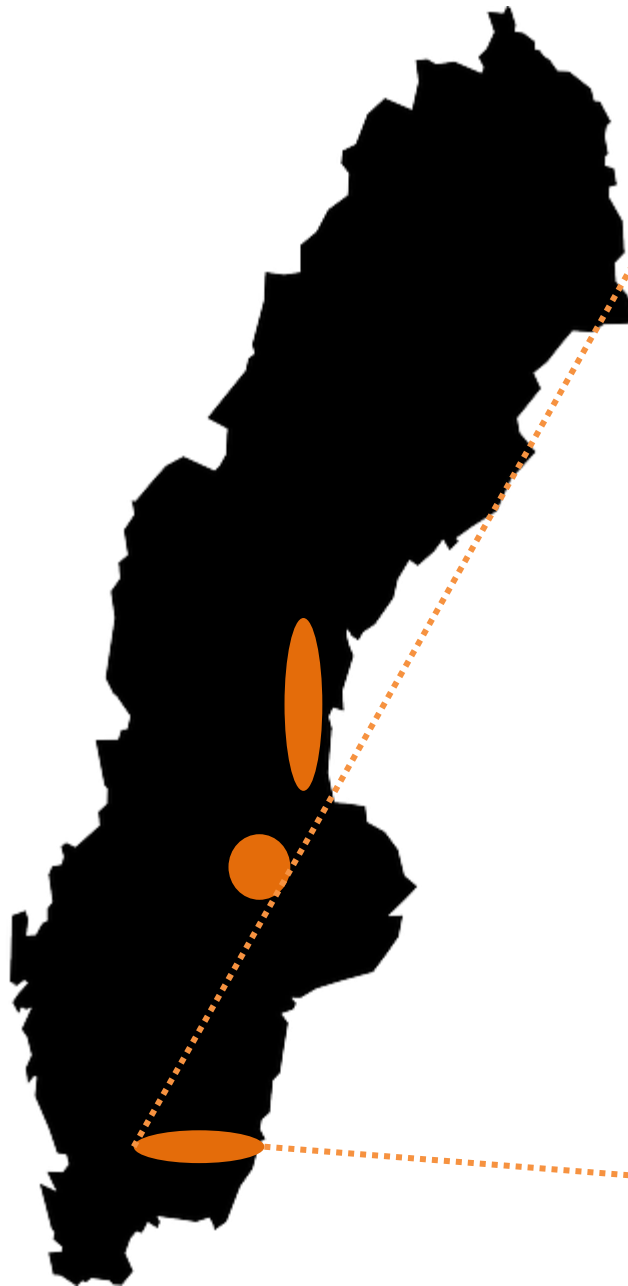
Malin Bosaeus, Projektsekreterare DAR

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

I kuststråket Gävle-Sundsvall har invånarna tillgång till en differentierad arbetsmarknad, en stimulerande fritid och ett välfungerande vardagsliv. Näringslivet och det innovativa utvecklings klimatet blomstrar. Stationsutveckling och god tillgänglighet skapar förutsättningar för en attraktiv och dynamisk flerkärnig region!

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Fagersta Skinnskatteberg och Norberg

är en attraktiv del av Bergslagen och kännetecknas av samverkansformer som leder till att:

- Näringslivet har tillgång till den infrastruktur, marknad och arbetskraft som den behöver för etablering, utveckling och expansion
- Invånarna har god tillgång till det utbud av arbete, bostäder, fritidsaktiviteter och offentlig service som de behöver
- Avståndet till övriga Bergslagen och Mälardalen krymper

”Utveckling sker där människor och företag har tillgång till det de behöver”

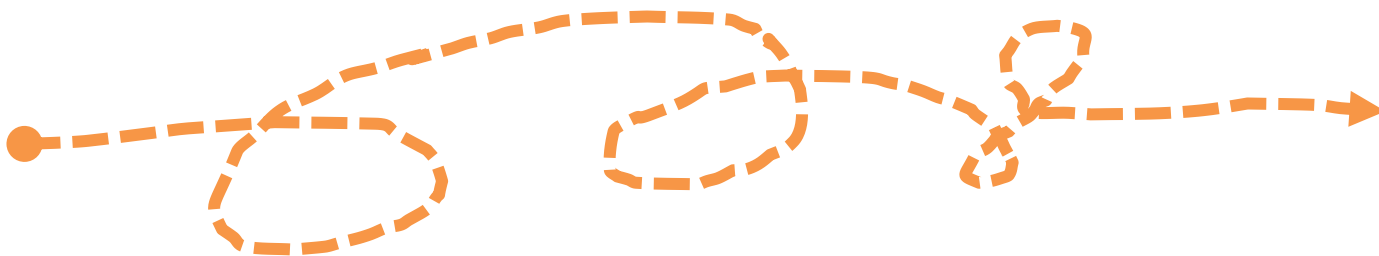
**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Ett tidigt utkast:

*Linnéstråket är tillgängligt,
inom stråket och mot omvärlden.*

*En kompletterande orts- och
servicestruktur ger attraktiva alternativ
för näringsliv och invånare.*

*Linnéuniversitetets närvaro ger
grogrund för innovationer och
kompetensförsörjning.*

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Lärdomar från DARs fördjupade målbildsarbeten

Målbilden är en manifestation av en process

Avsiktsförklaringar för bättre samverkan

Projektledningsgrupp för att få arbetet gjort

Tillfällig arena skapar tillfällig energi

Skapa gemensamma referensramar

Låt det ta tid men plocka lågt hängande frukter under tiden

Hitta allas angelägenhet

Att ifrågasätta projektet kan vara förlösande

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

**Lärdomar från ett
pågående
utvecklingsprojekt
DARs följeforskare ger
reflektioner och
rekommendationer.
Amy Rader Olsson & Maia
Rostvik, KTH**

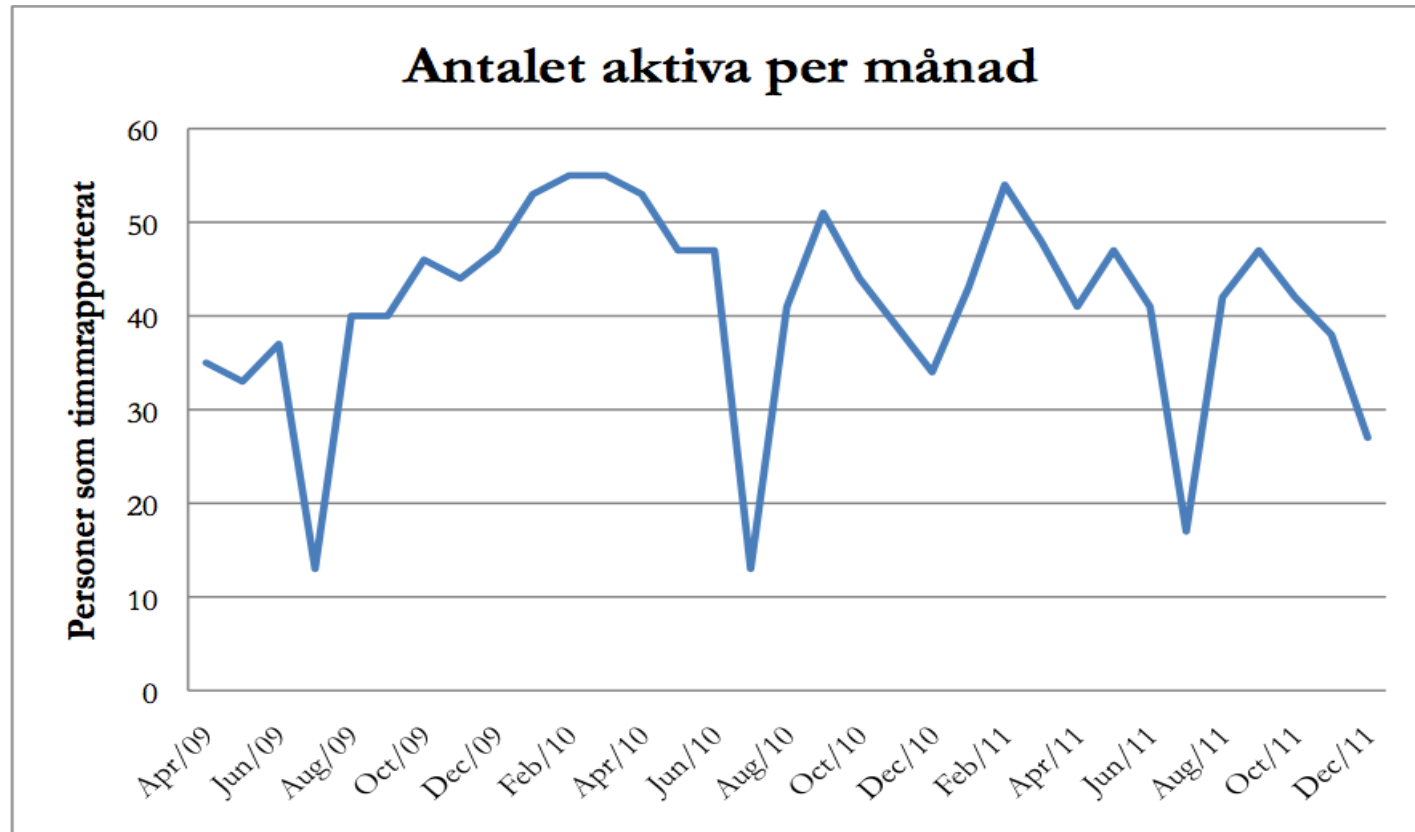
3 påståenden

Som får samverkansforskaren att höja
ögonbrynen

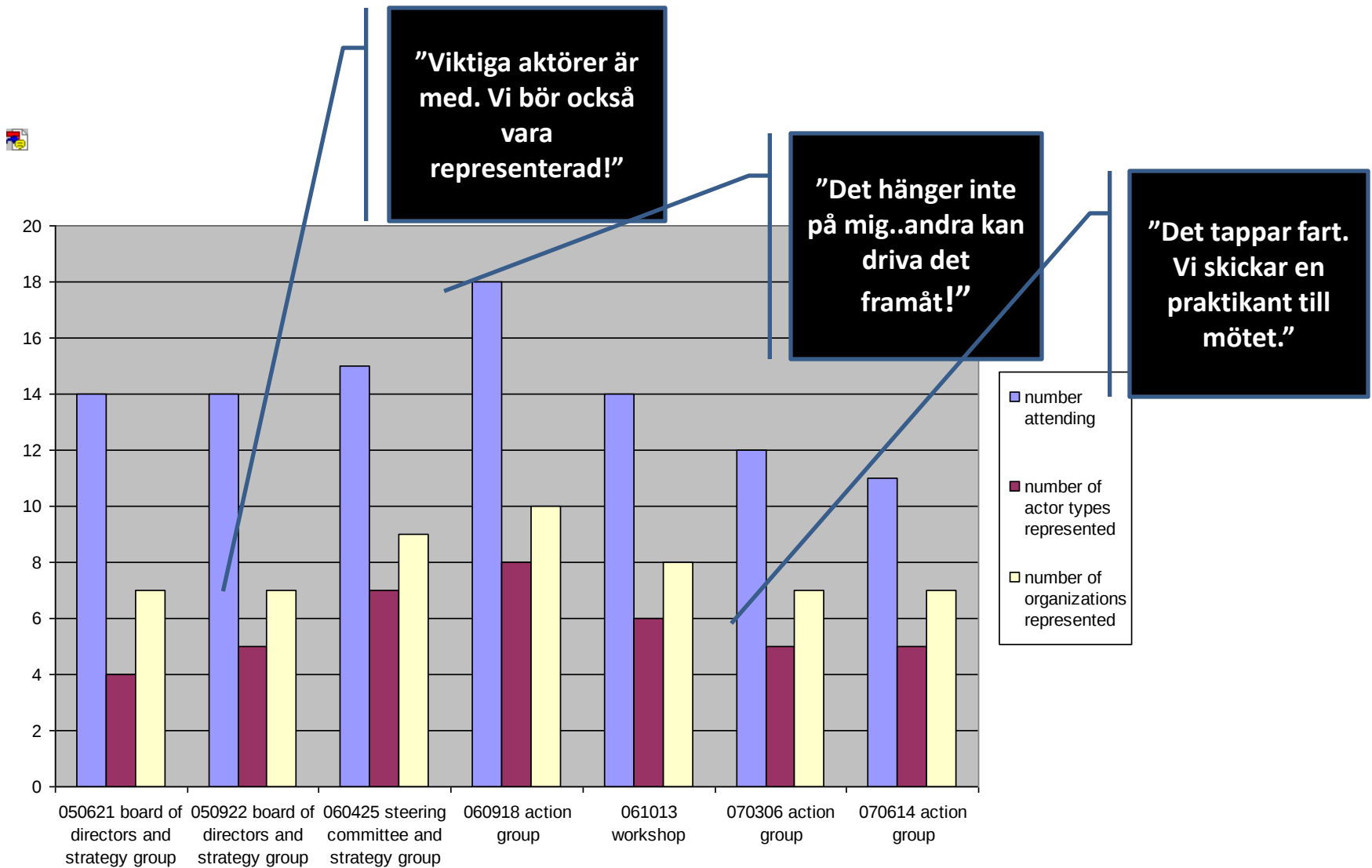
Amy Rader Olsson och Maia Rostvik, KTH
DAR Höstkonferens
141113

1. Vi kommer att ha en
förutsättningslös diskussion utan
speciella förväntningar.

Det döende arbetsgruppsmötet..?

Ska du skippa mötet...?

Forskningsprincipen:payoffs

- Köpa en trisslott?
- Skaffa bilförsäkring?
- Köpa aktier?
- Ta på sig en kostym idag?

		Opponent's Strategy	
		Hawk	Dove
Your Strategy	Hawk	$(V-C)/2$	V
	Dove	0	$V/2$

$$Payoff = f(vinst, kostnad, sannolikhet)$$

lösningar?

- Reglering, straff att inte delta
- Starka incitament
 - Pengar
 - Möjlighet att komma i kontakt med andra i gruppen
 - Lockbete
 - Lunch
 - Hawaii
- Koppling till andra aktiviteter

2. Jag representerar...

Vad innebär det att representera...

*"Jag kan diskutera saker
med honom på Rotary,
där är jag hockeypappa
och småföretagsledare
men inom
arbetsgruppen
representerar jag
kommunen och då har
jag inte mandat att tycka
vadsomhelst."*

Olika spelregler=olika resultat

– Ingen tydlig representationsmandat

- bygger förtroende
- rekrytera nya aktörer
- nya idéer
- Bidrar till ökad samsyn, kompetensutveckling

– Tydlig representationsmandat

- genomföra åtgärder
- mobilisera pengar
- anses vara "mer legitim"
- Bidrar till "att gå från ord till handling"

lösningen?

- Tydliga roller—vem har mandat, vad kan bestämmas?
- Byta roller, spela
- Klargöra relationen till andra processer—en testbed, en förberedande process, en forum för erfarenhetsutbyte?
- Olika roller under olika delar av projektet
- Olika arenor med olika funktioner

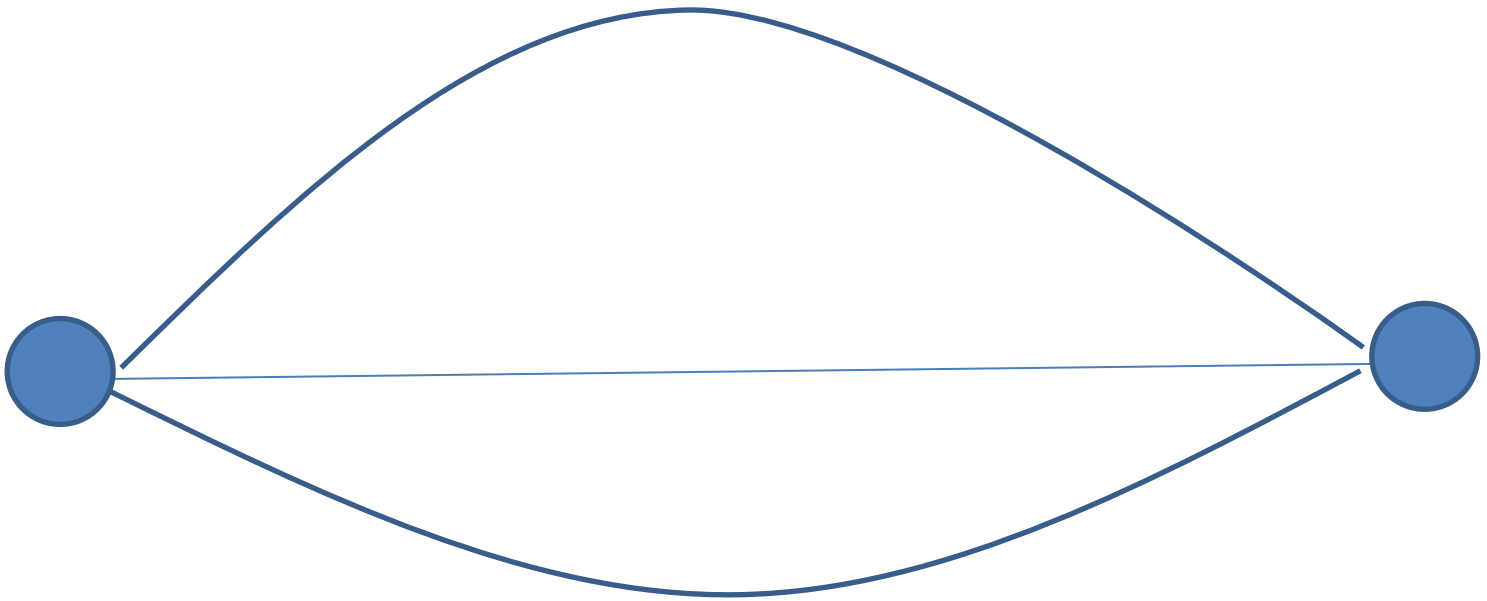
...de organisationer utan formell mandat och makt har också största möjligheter att experimentera men...

...då måste samarbetspartners uppleva att det finns en bra "payoff"..

3. Vi vill samarbeta men vi måste få samsyn inom vår egen organisation först.

Problem: mindsets, transaktionskostnader

Vad är problemet?

Tänk på att..

Man engagerar sig i mindre utsträckning när man är nöjd

Många samrådsprocesser är oseriösa

Man kan vill ha samma sak av många olika anledningar

Lösningar

- Bestäm vad du är beredda att komma med innan du engagerar andra
- Våga säga att du inte vet
- Engagera på andra sätt
- Ifrågasätta problemdefinitionen

Våga

- Experimentera
- Ändra spelregler
- Ifrågasätta
- Släppa..?

Lycka till!

**Kreativa diskussioner med
pilotprojekten från
Den attraktiva regionen –
fika, få tips och fråga ut:
Region Skåne,
Regionförbundet Östsam,
Region Gävleborg,
Länsstyrelsen i Västmanland,
Regionförbundet i Kalmar län,
Regionförbundet i Södra Småland
och Följeforskarna**

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Vidare! Framåt!

Magnus Bengtsson Projektledare DAR
Charlotta Fredriksson Bitr. projektledare

Spanare: Erik Bransell Trafikverket,
Daniel Fahlander Tillväxtverket och
Carl-Johan Engström KTH

Ord vi tar med oss från idag

- Från experiment till verkstad
- DAR och kopplingen mellan experiment och verkstad
- Samordning och samsyn på nationell nivå
- Samverkan är ett medel, inte ett mål (fast det kanske det också är...?)

Prioriterade fokusområden

- Mindre kommuners och orters förutsättningar att ta del av, och bidra till, regional utveckling
- Hur lokalisering och utveckling av kollektivtrafikens bytespunkter, samt tillgängligheten kring dem, påverkar lokal och regional utveckling
- Hur ett utvecklat transportsystem kan bidra till en välfungerande bostadsmarknad
- Samverkansmetoder som bidrar till gemensamt agerande för regional utveckling

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Mot nästa möte – idéseminarium

26 maj 2015
Stockholm

Välkomna!

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

Tack för idag!

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN